የሰ/መ/ቁጥር 247535
ጥቅምት 05 ቀን 2017 ዓ/ም

ዳኞች፡- ብርሃኑ አመነው
በዕውቀት በላይ
ቀነዓ ቂጣታ
ብርሃኑ መንግስቱ
ማርታ ተካ

አመልካች፡- አቶ አፈንዲ መሐመድ አሊዩ ጠበቃ መታሰቢያ ኃይልዬ

ተጠሪ፡- የሐረር ክልል ጠቅላይ ዐቃቤ ህግ

መዝገቡ መርምረን ተከታዩ ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

የሰበር አቤቱታው ሊቀርብ የቻለው አመልካች ግንቦት 21 ቀን 2015 ዓ.ም ጽፎ ባቀረበው የሰበር አቤቱታ በሐረሪ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ.ቁ 21652፤ አመልካች የግድያ ወንጀሉ እንዲፈፀም በማነሳሳት ወንጀል ተሳትፈሀል በማለት ሚያዝያ 11 ቀን 2014 ዓ.ም ጥፋተኛ በማለት፤ ሚያዝያ 17 ቀን 2014ዓ.ም የሰጠው የቅጣት ውሳኔ፤ ይህንኑ ውሳኔ በማጽናት የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ግራቀኙ ይግባኝ ያላባቸው በመ.ቁ 06073፤ 06098 እና 06104 መዝገቦች በማጣመር ህዳር 12 ቀን 2015 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ እንዲሁም የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ውሳኔ በማጽናት በመ.ቁ 00510፤ የካቲት 21 ቀን 2015ዓ.ም የሰጠው ትእዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በማለት አቤቱታ በማቅረባቸው ነው፡፡

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ
ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ተጠሪ የአሁኑ አመልካች ስር 1ኛ ተከሳሽ፤ በዚህ መዝገብ የክርክሩ ተካፋይ ያልሆነ አብዱልሀፊዝ ሰቡር የተባለ የፖ/ሊስ አባል 2ኛ ተከሳሽ በማድረግ በሐረሪ ክልል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ያቀረበው ክስ ይዘት በአጭሩ፡- ተከሳሾች የወንጀል ሕጉን አንቀጽ 32/1(ሀ) (ለ) ፤33፤36 እና 540 ድንጋጌን በመተላለፍ በዋና ወንጀል አድራጊነት ተከፋይ በመሆን ጥር 26 ቀን 2013ዓ.ም ከጠዋቱ 5፡00 ሰኣት አካባቢ በሐረር ሕ/ክ/መንግስት ድሬ ጠያራ ወረዳ ሲጊቻ ቀ/ገ/ማህበር በልዩ ቦታው ድሬ ጠፊ እየተባለ በሚጠራው ስፋር የአሁኑ አመልካች) ስር 1ኛ ተከሳሽ ስር 2ኛ ተከሳሽ የነበረውን የፖ/ሊስ አባል ሟች ከድር ዩንስ የተባለውን በጥይት መቶ እንዲገድለው በማንሳሳት ስር 2ኛ ተከሳሽም ሟች ከዲር ዮንስን በቀጥታ ደረቱ ላይ በመተኮስ በመግደሉ በፈጸሙት በተራ የሰው መግደል ወንጀል ተከሰዋል የሚል ሲሆን በተጨማሪም በወ/መ/ስ/ስ/ህግ ቁ 113 መሰረት በወ/ህ/ቁ 541 መሰረት በአማራጭ ክስም ቀርበዋል፡፡

የአሁኑ አመልካች ክሱ ተነቦላቸው እንዲረዱት ከተደረገ በኋላ ሟቹ የኔን ባጃጅ በመሰባበር በንብረቱ ላይ ጉዳት በማድረሱ ለፖ/ሊስ አመልካቼ ፖ/ሊስ ተመድቦልኝ ጉዳት አድራሹን ለማሳየትና ለመያዝ ሲባል ከፖ/ሊሶች ጋር ሄድኩኝ እንጂ ይህ ወንጀል እንዲፈፀም ያደረግኩት ተሳትፎ የሌለ በመሆኑ የወንጀል ድርጊቱን አልፈጸምኩም፤ጥፋተኛም አደለሁም ብለው ክደው በመከራከራቸው ፍርድ ቤቱ የዓቃቤሕግን ማስረጃ ከሰማ በኋላ በተመሰከረባቸው ልክ በወ/ህ/ቁ 540 ስር እንዲከላከሉ በማለት ብይን ሰጥቷል፡፡ አመልካች የራስ ተከሳሽነት ቃላቸውና መከላከያ ምስክር አስቀርበው አሰምተዋል፡፡

ፍርድ ቤቱም የግራቀኙን ማስረጃ ከመረመረ በኋላ የአሁኑ አመልካች ስር 2ኛ ተከሳሽን ሟች ከድር የኑስ የተባለውን ይሔ ነው በሚል በመጠቆም ተከተለው በለው ሲለው ሟች ሲሮጥ ስር 2ኛ ተከሳሽ የሆነው የፖ/ሊስ አባልም ሟችን ተከታትሎ ተኩሶ ሲመታው ሟቹ ሲወድቅ በወደቀበት ቦታ ለሁለተኛ ጊዜ በስተግራ በኩል ደረቱ ላይ በመተኮስ ሟች ከድር የኑስ የገደለው መሆኑን በተጠሪ በኩል ቀርበው በተሰሙት ቀጥተኛ የአይን ምስክሮች የተረመሰከረበት ሲሆን ይህም አመልካች ስር 2ኛ ተከሳሽ ሟችን ተኩሶ እንዲገድል በለው በማለት በማነሳሳቱ ወንጀል ህግ አንቀጽ 36 መሰረት በማነሳሳት የወንጀል ተሳትፎ የነበረው መሆኑን የተመሰከረ ሲሆን የአመልካች መከላከያ ምስክሮች ተጠሪ በሆነው በዓቃቤሕግ በኩል የቀረበባቸውን ቀጥተኛ የዓይን ማስረጃ ማስተባበል የሚችል አይደለም በማለት አመልካች በተከሰሱበት የሕግ አንቀጽ ጥፋተኛ በማለት በሰባት ዓመት ጽኑ እሥራት እንዲቀጡ ሲል ወስኗል፡፡

የአሁኑ አመልካች በተሰጠው ውሳኔ ቅር በመሰኘታቸው ይግባኝ ለሐረሪ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ያቀረቡ ሲሆን ፍርድ ቤቱም በመ/ቁ 06073፣06098፣06104 ላይ በቀን 12/03/2015 ዓ.ም በሰጠው

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ውሳኔ በስር ፍርድ ቤት በማስረጃ የተረጋገጠው አመልካች መኪና ከሌላ ሰው ተቀበሎ ከፍ/ቤት ወይም ከፖሊስ ህጋዊ መጥሪያ ወይም የመያዣ ትዕዛዝ ሳይኖር ስር 2ኛ ተከሳሽ የሆነው የፖሊስ አባል ሚች በነበረበት ቦታ ወስዶ እሄ ነው በለው በማለት ድርጊቱን እንዲፈፅም ያሳመነ መሆኑን ነው ይህም አመልካች ተራየሰው ግድያ ወንጀል እንዲፈፀም በማነሳሳት የወንጀል ተሳትፎ ማድረጉ የሚያሳይ በመሆኑ በወ/ህግ /ቁ 36 (1) መሰረት አመልካች በተሰሰሰበት ድንጋጌ ስር ጥፋተኛ መባሉ ተገቢ ነው በማለት ቅጣትን በተመለከተ ሲወስን ስር 2ኛ ተከሳሽ መቀጣት የነበረባቸው በእርከን 28 ስር ሆኖ በዘጠኝ አመት ጽኑ እስራት ሆኖ እያለ ሰባት አመት ጽኑ እስራት መወሰኑ ተገቢ አደለም በመሆኑም በዘጠኝ አመት ጽኑ እስራት እንዲቀጣ ሲወስን የአሁኑ አመልካች በሚመለከት ግን ጥፋተኛ የተባለው ወንጀሉን እንዲፈጸም አነሳስተዋል በሚል የወ/ህግ/ቁ 36 መሰረት በማድረግ ሲሆን በስር ፍርድ ቤት ከተረጋገጠው የወንጀል ድርጊት አፈጻጸም አንጻር ሲታይ ስር 2ኛ ተከሳሽ በተኮሰው ጥይት ሚች በመጀመሪያ ተመቶ ሲወድቅ ሚች በወደቀበት ቦታ ለሁለተኛ ግዜ በደረቱ ላይ የተኮሰበት ሲሆን ለ2ኛ ጊዜ ተኩሶ ሚችን መግደሉ በአመልካች የተፈለገ ውጤት መሆኑን የሚያጠራጠር ሆኖ ስላገኘነው በወ/ህ/ቁ 36(3-4) እና 179 (ሐ) መሰረት የአመልካች ቅጣት መሻሻል ያለበት በመሆኑ በዚህ መሰረት አመልካች ለወደፊት ሊያስተምር ይችላል ብለን ያሰብናውን በወ/መ/ህግ 36(3-4) እና 179(ሐ) መሰረት የ7 ዓመት እስራት ሊቀጣ ይገባል በማለት በስር ከፍተኛ ፍርድ ቤቱ የሰጠው ቅጣት ውሳኔ ስር 2ኛ ተከሳሽ ላይ የተወሰነውን ቅጣት ብቻ ከፍ በማድረግ በዚህ አግባብ ውሳኔውን በማሻሻል በመ/ቁ 06073፤06398፤06104 የሆኑ መዝገቦች በማጣመር ወስኗል፡፡

በመቀጠል አመልካች መሰረታዊ የህግ ስህተት ተፈጽሟል በማለት ለክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት አመልካች አቤቱታ ያቀረቡ ሲሆን ፍርድ ቤቱም በሰ/መ/ቁ 00510 በቀን 21/06/2015 ዓ.ም በሰጠው ትዕዛት አቤቱታቸውን ውድቅ አድርጎታል፡፡

አመልካች ለዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት በቀን 21/09/2015 ዓ.ም ጽፈው ያቀረቡት አቤቱታ ይዘቱ ሲታይ፡- ሚቹ የኔን ባጀጅ በመሰባበር በንብረቱ ላይ ጉዳት ያደረሰብኝ በመሆኑ ምክንያት ለፖሊስ አካላት አመልክቹ ፖሊስ ታዞልኝና የመያዣ ትዕዛዝ ይዘው ጉዳት አድርሹን ለመያዝ ወይም ለመጠቆም ሲባል ከፖሊሶች ጋር ሔድኩኝ እንጅ ይህ ወንጀል እንዲፈፀም ያደረኩት አንዳችም ማነሳሳትም ሆነ የሰጠሁትም ተስፋ የለም፡፡ በማናቸውም በድንጋጌው ላይ የተቀመጠውን ሁኔታዎች ባመላከተ ሁኔታ የፈፀምኩት ነገር የለም፡፡ በተጠሪ በኩል ቀርበው በተሰሙት ምስክሮችም አመልካች የወ/ህግ አንቀፅ 36 ስር ስለተገለጹት ሁኔታዎች ስለመፈፀሜ ባልመሰከሩበት ሁኔታ ጥፋተኛ መበሌ ተገቢ አይደለም፤ አመልካች ፖሊስም አይደለሁም፤ የፖሊስ አዛዥም አይደለሁም፤ አመልካች ፖሊስን በለው ስላለው ነው ፖሊስ ተኩሶ የመታው መባሉ

መሰረታዊ ስህተት ነው። እንዲሁም የስር ከፍተኛ ፍርድ ቤት የመከላከያ ማስረጃ አቅርቤ ያስመሰከርኩና በአግባቡ የተከላከልኩ ሆኖ እያለ የዐ/ህግ ምስክሮችም ሆነ የሰነድ ማስረጃዎች ስለ አመልካች ጥፋት/ድርጊት ያሉት ነገር በሌለበት ሁኔታ ጥፋተኛ መባሌ ሊታረም የሚገባ ነው። ጥፋተኛ ነህ ብባል እንኳ በወ/ህግ 540 መሰረት የፈፀምኩት ግድያ ተግባር ወይም ድርጊት በሌለበት ሁኔታ በግድያ ወንጀል ጥፋተኛ ልባል አይገባም። በመሆኑም በነፃ እንድሰናበት ይወሰንልኝ፤ ጥፋተኛ ነክ የሚባል ከሆነ ደግሞ ቅጣቱ ቀሎልኝ በገደብ እንዲሆንልኝ በማለት ጠይቀዋል።

ይህ ሰበር ሰሚ ችሎትም አመልካች ያቀረበውን አቤቱታ እና በስር ፍርድ ቤት የተሰጠውን ውሳኔ በመመርመር አመልካች የወ/ሕግ አንቀፅ 32(1) ሀ፤ 33፤ 36(ሀ) እና 540 በመተላለፍ ስር 2ኛ ተከሳሽ የሆነውን የፖሊስ አባል የግድያ ወንጀል እንዲፈጸም አነሳስቷል በሚል ጥፋተኛተብሎ በሰባት ዓመት ፅኑ እስራት እንዲቀጡ የመወሰን አግባብነት የወንጀሉ አፈፃፀም፤ በአመልካች ተነሳስቶ ግድያ ወንጀል ፈፀመ የተባለው ስር 2ኛ ተከሳሽ ፖሊስ መሆኑ ካለው የስራ ኃላፊነት አንጻር የወንጀል ህጉ አንቀፅ 36 አተገባበር ረገድ የሚኖረው ውጤት እንዲሁም ወ/ህግ/ አንቀጽ 2፤23/2 ድንጋጌዎችና በሰ/መ/ቁ 38161፤ 91535፤75387 ከተሰጡት ውሳኔዎች አንጻር ተጠሪ ባለበት ለመመርመር ሲባል በአዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀፅ 2(4) (ሸ) እና 10 /1(ሐ) እንዲሁም በሰበር ሰሚ ስን-ስርዓት መመሪያ ቁጥር 12/2015 ዓ.ም አንቀፅ 7/3 መሰረት ተጠሪ በጉዳዩ ላይ መልስ እንዲሰጥበት አዟል።

ተጠሪም በቀን 29/-8/2016 ዓ.ም የተፃፈ መልስ ሰጥቷል። በመልሱም የስር ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ክርክር ማስረጃ በአግባቡ መዝኖ የሰጠው ውሳኔ አግባብነት ያለው በመሆኑ ምንም አይነት መሰረታዊ የህግ ስህተት የለውም። የወንጀል አፈጻጸሙ ሲታይ ፖሊስ ካለው የስራ ሃላፊነት አንጻር ምንም ህጋዊ መጥሪያና የመያዣ ትዕዛዝ በሌለበት በአንድ ተራ ሰው ያዝልኝ ምታልኝ ትዕዛዝ ወይም ስምምነት ድርጊቱን ፈጽሞ እያለ አመልካች ያቀረበው ቅሬታ በማስረጃ ያላስደገፈ በመሆኑ የስር ፍ/ቤቶቹ በየደረጃው የሰጡት ውሳኔ አግባብነት ያለው ነው። በሌላ በኩል የዐ/ህግ ክስ የወ/ህግ አንቀጽ 23 ስር የተዘረዘረውን የሚያሟላና ግልፅ የሆነ ዐ/ህግ ክሱን በማስረጃ የተረጋገጠ በመሆኑ ፍ/ቤቱ የሰጠው ውሳኔ አግባብ ነው በማለት መልስ ሰጥቷል። አመልካችም በቀን 09/09/2016 ዓ.ም የተጻፈ የመልስ መልስ አቅርበዋል።

የጉዳዩ አመጣጥ ከላይ የተገለፀውን የሚመስል በዚህ ጉዳይ አንድ ግለሰብ ለፖሊስ ሚቹን በለው ሲለው ፖሊሱ ሚቹን ቢገድለው ግለሰቡ የፖሊስ አባሉ የግድያ ወንጀል እንዲፈጽም አነሳስተዋል ለማለት ይቻላል ወይ የሚለው ፖሊስ ካለው የስራ ሀላፊነት አንጻር የአመልካቹ ድርጊት የወንጀል ህጉ አንቀፅ

36 የተመለከተውን የማነሳሳት ተግባር ሊያሟላ የሚችል ነው ሊባል የሚችል ነው ወይስ አደለም የሚለው በዚህ ችሎት ምላሽ ሊያገኝ የሚገባው የክርክሩ መሠረታዊ ጭብጥ ነው፡፡

በመሠረቱ አንድ ወንጀል ተደረገ የሚባለው ወንጀሉን የሚያቋቁሙት ህጋዊ ግዙፋዊ እና ሞራላዊ ፍሬ ነገሮች በአንድነት ተሟልተው ሲገኙ ብቻ መሆኑን በአዋጅ ቁጥር 414/1996 የወንጀል ህጉ አንቀፅ 23(2በግልፅ ተደንግጓል፡፡ እንግዲህ አንድን ድርጊት ወንጀል ነው ብሎ ለመወሰን ህጋዊ፣ ግዙፋዊ እና ሞራላዊ ፍሬ ነገሮች ተጣምረው መገኘት የግድ ይላል፡፡ ህጋዊ ፍሬነገር የሚባለዉ አንድን ድርጊት ህገወጥነትና አስቀጭነት ወንጀል ስለመሆኑ በህግ በግልጽ ተደንግጎ መገኘት ያለበት ስለመሆኑ፣ግዙፋዊ የሚባለዉ በህጉ የተደነገዉ የወንጀሉ ማቋቋሚያ ድርጊት ማለት በህግ የተከለከለዉን ማድረግ ወይም በህግ የታዘዘዉን አለማድረግ /አል-ድርጊት/ ፍሬነገሮች መፈጸማቸዉና የተፈጸሙትም በተከሳሹ ስለመሆኑ መረጋገጥ እና የሞራል /ሀሳብ/ ክፍል የሚባለዉ ተከሳሹ ድርጊቱን አስቦ ወይም በቸልተኛነት የፈጸመ መሆኑ የማረጋገጥ ጉዳይ የሚመለከት ስለመሆኑ ከወንጀል ህጉ አንቀጽ/2/፣23/1/እና 57/1/ ድንጋጌዎች ይዘት የሚያሥገነዝቡን ጉዳይ ነዉ፡፡ በሌላ በኩል በአንድ የወንጀል ድርጊት ላይ ከአንድ በላይ ተከሳሾች ተካፋይ የሆኑ እንደሆነ የእያንዳንዱ ተከሳሽ ተሳትፎ/የተካፋይነት/ ደረጃ ተለይቶ መረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑም የወንጀል ህጉ አንቀጽ 32 እስከ 41 ያሉት ድንጋጌዎች ይህንኑ የሚያመለክቱ ናቸው፡፡

ተጠሪ አመልካች በክሱ በተጠቀሰዉ የወንጀል ድርጊት ስላለዉ ተካፋይነት ለመግለጽ የወንጀል ሕጉን

አንቀጽ 32(1/ሀ)፣33 እና 36(ለ) ድንጋጌዎች ላይ የተመለከተዉን በመጥቀስ ክስ መስርቶበታል፡፡ እነዚህ ድንጋጌዎች አንድ ወንጀል ፈጻሚ በወንጀል አፈጻጸም ላይ ተካፋይ ሊሆን የሚችልባቸዉን የተካፋይነት አይነትና ደረጃ የሚደነግጉ ናቸዉ፡፡ በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 32 እና ተከታዮቹ ላይ ከተመለከተዉ መረዳት እንደሚቻለዉ አንድ የወንጀል ድርጊት በአንድ ሰዉ ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ(ብዙ) ሰዎች ተሳትፈዉበት ሊፈጸም ይችላል፡፡ በብዙ ሰዎች የተፈጸመ ወንጀል በሆነ ጊዜ የወንጀል ፈጻሚዎቹ ተሳትፎ ደረጃ አንድ አይነት ወይም የተለያየ ሊሆን ይችላል፡፡ በወንጀሉ አፈጻጸም ያላቸዉ ተካፋይነት አንድ አይነት ነዉ ወይስ የተለያየ የሚለዉን ለመለየት የተከፋይነታቸዉን አይነት፣ ደረጃ እና በወንጀሉ አፈጻጸም የነበራቸዉን ሚና መለየት ይገባል፡፡

ከወንጀል ሕጉ አንቀጽ 32 እና ተከታዮቹ መገንዘብ እንደሚቻለዉ የወንጀል ድርጊቱን በቀጥታ(በራሱ) የፈጸመም ሆነ በራሱ ድርጊቱን ባይፈጽምም የወንጀል ድርጊቱንና የሚያስከትለዉን ዉጤት የራሱ በማድረግ በሀሳብ ወይም በሌላ ሁኔታ ተካፋይ የሆነ ሰዉ በዋና ወንጀል አድራጊነት ተከፋይ እንደሆነ እንሚቆጠር በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 32/1 ድንጋጌ መገንዘብ ይቻላል ፡፡

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ማንም ሰዉ በአንቀጽ 32/1 ስር ከተደነገጉት ሁኔታዎች በአንዱ ዘዴ በቀጥታ ወይም በእጅ አዙር ወንጀሉን አድርጎ እንደሆነ ወይም ወንጀሉን እርሱ ራሱ በቀጥታ ባያደርግም እንኳን በመላ አሳቡና አድራጎቱ በወንጀሉ ደርጊትና በሚሰጠዉ ዉጤት ሙሉ ተካፋይ በመሆን ድርጊቱን የራሱ ያደረገ እንደሆነ በመጀመሪያ ደረጃ ዋና ወንጀል አድራጊነት ተካፋይ እንደሆነ እንደሚቆጠር በሌላ በኩል ማንኛዉም ሰዉ በሁለተኛ ደረጃ ዋና ወንጀል አድራጊነት ተካፋይ ሆኗል ሊባል የሚችለዉ በቀጥታ ወንጀል ድርጊቱን በራሱ ባይፈጽምም በመጀመሪያ ደረጃ ዋና ወንጀል አድራጊነት ተካፋይ በመሆን ወንጀሉን የሚፈጽመዉን ሰዉ ወንጀሉ ከመፈጸሙ በፊት ወይም ወንጀሉ በሚፈጸምበት ሂደትና ጊዜ በመጎትጎት ፣ወሬ በማቀበል፣በመምከር፣ ወንጀል የሚደረግበትን ዘዴ ወይም ገንዘብ፣ መሳሪያ ወይም ግዙፋዊ እርዳታ ወይም ስጦታ በመስጠት ወይም ለወንጀሉ አፈጻጸም በሚጠቅም በማናቸዉም ሌላ አይነት መንገድ ወይም ዘዴ አንድ ወንጀል እንዲደረግ በማነሳሳት፤በማግባባት ወይም በማበረታታት የተሳተፈ እንደሆነ መሆኑን (የወንጀል ሕጉ አንቀጽ 36 እና 37 ይመለከታል) ይህ ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁ 228017 ላይ በዚህ አግባብ የሕግ ትርጉም ተሰጥቷል፡፡

በወንጀል ጉዳይ የሚሰጥ ውሳኔ በተከሳሹ ነጻነት ወይም ሕይወት ላይ የሚሰጥ ውሳኔ በመሆኑ በአንድ የወንጀል ጉዳይ የሚቀርብ ማስረጃ በቂና አሣማኝ በሆነ ሁኔታ የወንጀል ድርጊቱ መፈፀሙንና የወንጀል ድርጊቱን ፈፃሚ ማንነት በትክክል ለይቶ ማሳየት ያለበት ስለመሆኑ እና ከሳሽ የሆነው አቃቤ ሕጉም ይህንኑ በሕጉ የተጣለበትን ግዴታ መወጣት ያለበት ስለመሆኑ ከወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 141 ድንጋጌ ይዘት መገንዘብ ይቻላል፡፡ ፍ/ቤቱ ተከሳሹ እንዲከላከል ብይን ሊሰጥ የሚችለውም ዓቃቤሕግ ባቀረባቸው ማሥረጃዎች ተከሳሹ ወንጀል መፈፀሙን ተፈፀመ የተባለው ወንጀል ደግሞ በተከሳሹ መፈፀሙ በበቂና በአሳማኝ ሁኔታ ያረጋገጡ ሆነው ባገኛቸው ጊዜ ስለመሆኑ ከወንጀል ሕጉ አንቀጽ 23 (2)እና(4)፤57፤58(1) እና ከወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 141 እና 142 ድንጋጌዎች ይዘት መገንዘብ ይቻላል፡፡ ዓቃቤሕግ ወንጀሉ በተከሳሽ የተፈጸመ ለመሆኑ ለማሥረዳት ባቀረበው በቂ እና አሣማኝ ማስረጃ እንደክሱ ያስረዳ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ተከሳሽ ክሱን እንዲከላከል ብይን ተሰጥቶ ባቀረባቸው ማሥረጃዎች ክሱን ያላስተባበለ እንደሆነ ፍ/ቤቱ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 149 መሠረት በተከሳሽ ላይ የጥፋተኝነት ውሳኔ እንደሚሰጥ በግልጽ በስነስርኣት ህጉ ላይ ተደንግጓል፡፡

በተያዘው ጉዳይ አመልካች በተከሰሰበት የተራ ግድያ ወንጀል ጥፋተኛ ሊባል የቻለው ስር 2ኛ ተከሳሽ የሆነውን ፖሊስ አባል ሚች ሲሮጥ በለው በማለት በማነሳሳቱ ምክንያት ስር 2ኛ ተከሳሽ ሚችን ተኩሶ ሊገድል ችሏል በሚል ነው፡፡

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነጋድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ማንም ሰው ወንጀል እንዲደረግ አነሳሳ የሚባለው አስቦ ሌላውን ሰው በመጎትጎት ተስፋ በመስጠት፣ በገንዘብ፣ በስጦታ፣በማስፈራራት ወይም በማናቸውም ሌላ ዘዴ አንድ ወንጀል እንዲያደርግ ያግባባ እንደሆነ መሆኑን የወንጀል ህጉ አንቀጽ 36(1) የሚደነግግ ሲሆን ዋና ወንጀል አድራጊው ያደረገው ወንጀል፣ አነሳሹ ከፈለገው በላይ በሆነ ጊዜ አነሳሹ የሚቀጣው እርሱ በፈለገው ወይም ይሆናል ብሎ ሊገምተው በሚችለው ወንጀል ብቻ መሆኑን በወንጀል ህግ አንቀጽ 58(3)፤ ይህም የሚሆንበት ጊዜ ዋና ወንጀል አድራጊው ላደረገው ከባድ ወንጀል እርሱ ብቻ ሀላፊ ሆኖ ይቀጣል በማለት በዚሁ ድንጋጌ ንኡስ አንቀጽ 4 ስር ተመልክቷል።

አመልካች ሚች በንብረቱ ላይ ጉዳት አድርሷል በሚል ስር 2ኛ ተከሳሽ የሆነው የፖሊስ አባል ጋር በመሆን ሚችን ሲያፈላልጉ ሚችን ሲያገኘው የፖሊስ አባሉን ይሄውና በንብረቱ ላይ ጉዳት ያደረሰው ሰው በሚል በመጠቆም ሚችን ሊይዙት ሲሉ በመሮጡ አመልካች የፖሊስ አባል የሆነውን ስር 2ኛ ተከሳሽን ሚችን በለው ሲለው ሁለቱ በጥይት ተኩሶ ሚቹን ሊገድለው መቻሉን ፍሬነገርን የማጣራት እና ማስረጃን የመመዘን ስልጣን ባላቸው የስር ፍርድ ቤቶች ተረጋግጧል። እዚህ ላይ አከራካሪው ነጥብ አመልካች ስር 2ኛ ተከሳሽ የሆነው ፖሊስ አባል ሚችን በለው ሲለው ፖሊስ አባሉ ሚችን ሁለቱ ተኩሶ መግደሉ አመልካች ለፖሊስ አባሉ ሚችን በለው ማለቱ እንደሚታወቀው ፖሊስ የዜጎችን ሰላምና ፀጥታ ለማስከበር ዘብ የቆመ፤ በወንጀል የተጠረጠረ ሰው እንዴት በቁጥጥር ስር ማድረግ እንዳለበት ያውቃል ተብሎ የሚገመት ሰው፤ አመልካች ሚችን በለው በማለቱ የፖሊስ አባሉ ሚችን እንዲገድለው አነሳስቷል ለማለት የማይቻልና አመልካች ወንጀሉን እርሱ ራሱ በቀጥታ ቢያደርግ ወይም በቀጥታ ባያደርግም እንኳን በመላ ሐሳቡና አድራጐቱ በወንጀሉ ድርጊትና በሚሰጠው ውጤት ሙሉ ተከፋይ በመሆን ወንጀሉን የራሱ ያደረገ መሆኑን የሚያሳይ አይደለም። የፖሊስ አባሉ ካለው የስራ ሀላፊነትና ህግን የማስከበር ትልቅ ሀላፊነት አንጻር አመልካች በለው ስላለ አንድን ሰው ተኩሶ ይገድላል ተብሎ የሚታሰብ ባለመሆኑ፤ ስርተከሳሾቹ በአድራጎታቸው እና አድራጎታቸው በሚያመጣው ውጤት ላይ በተከሳሾች መካከል የሐሳብ መስማማት / meeting of minds / የነበረ ስለመሆኑ አያሳይም ይህ ከሆነ ደግሞ የአመልካች ተግባር በወንጀል ህጉ አንቀጽ 36 ስር በተደነገገው መሰረት ሚችን ለመግደል የማንሳሳት ተግባር ፈጽሟል ለማለት አይቻልም። እንዲሁም አመልካች አስቀድሞ ሚቹን ለመግደል በመላ ሐሳቡና አድራጐቱ በወንጀሉ ድርጊትና በሚሰጠው ውጤት ሙሉ ተከፋይ በመሆን የግድያ ወንጀሉን እንዲፈፀም በማነሳሳት ወንጀሉን የራሱ ያደረገ ስለመሆኑ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ በስር ፍርድ ቤቶች አመልካች ተራ የግድያ ወንጀል እንዲፈፀም አነሳስቷል በማለት በተሰሰበት ድንጋጌ ስር ጥፋተኛ መባሉ ከወንጀል ህግ አንቀጽ 36 አተገባበር አንጻር እንዲሁም የወንጀል ህጉ አንቀጽ 2፤23/2፣57 እና 58 (3) ድንጋጌዎች የሚጥስና በመሆኑ በፌደራል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

1234/2013 2(4) እና 10/1(ሐ)እና(መ) ላይ ከተቀመጡት መመዘኛዎች አንጻር መሰረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት በመሆኑ የስር ፍርድ ቤቶች በአመልካች ላይ ያስተላለፉትን የጥፋተኝነት እና የቅጣት ውሳኔ በመሻር አመልካች በነጻ እንዲሰናበት በማለት ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል፡፡

ዉሳኔ

1. በሐረሪ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ.ቁ 21652፤ ሚያዝያ 11 ቀን 2014 ዓ.ም አመልካችን ጥፋተኛ በማለት፤ ሚያዝያ 17 ቀን 2014ዓ.ም በአመልካች ላይ የሰጠው የቅጣት ውሳኔ፤ ይህንኑ ውሳኔ በማጽናት የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በመ.ቁ 06073፤ 06098 እና 06104 የሆኑ መዝገቦች በማጣመር አመልካችን በሚመለከት ህዳር 12 ቀን 2015 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ እንዲሁም የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ውሳኔ በማጽናት አመልካችን በሚመለከት በመ.ቁ 00510፤ የካቲት 21 ቀን 2015ዓ.ም የሰጠው ትእዛዝ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ሥነ ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9/1 መሰረት ተሽረዋል፡፡

2. ከላይ በፍርድ ሐተታው ላይ በተገለጸው ምክንያት አመልካች ከተከሰሰበት ወንጀል ክስ በነጻ እንዲሰናበት ተወስኗል፡፡

ትዕዛዝ

- የሚመለከተው ማረሚያ ቤት አመልካች በነጻ የተሰናበተ መሆኑን አውቆ ከእስር እንዲፈታው የዚህ ውሳኔ ግልባጭ ይድረሰው፤
- የዚህ ውሳኔ ግልባጭ ለስር ፍርድ ቤቶች ይድረሳቸው፡፡
- መዝገቡ ውሳኔ ስላገኘ ተዘግቷል፡፡ ይመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ፍ/ደ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ለነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !